

[ועדיין הוא אינו רשאי להכנס למקדש עצמו, עד שיקרב קרבנו, וכפי שיבואר להלן].

אבל אם לא טבל ביום השביעי, ולא עשה "הערב שמש" — לא יכול הוא לטבול ביום השמיני, ולבוא לאחר מכן לשער ניקנור ולהקריב קרבנותיו, כי עדיין "טבול יום" הוא.

אלא, אם טבל רק ביום השמיני, צריך הוא להמתין להערב שמש של היום השמיני, ולהטהר בו, ואז יוכל לבוא למחרתו, ביום התשיעי, לשער ניקנור, וליתן שם לכהן את קרבנו.

אלמא, הוכיח אביי מדבריהם, **קסבר**, חבריו של רב נתן בר הושעיא סבורים, כי דינו של "טבול יום של זב" — **כזב דמי!**

דהיינו, כשם שלזב אסור להכנס למחנה לוייה, כך גם זב שטבל אך עדיין לא העריב שמשו, הנקרא "טבול יום של זב", אסור להכנס למחנה לוייה. ולכן אין הוא יכול להכנס לעזרת נשים ולבוא לשער ניקנור, אלא אם כן הוא טבל והעריב שמשו, שאז, למחרת, הוא רשאי להכנס למחנה לוייה.

והוסיף אביי: **אמינא להון אנא**, אמרתי להם, אני, את דעתי:

לשיטתכם שאתם ממעטים את טבול יום של זב מלהכנס למחנה לוייה משום שאתם דורשים את הפסוק האמור בזב, שביום השמיני "ובא לפני ה' פתח אהל מועד", שרק ביום השמיני, הוא יכול לבוא לפני ה' ולא ביום השביעי, אפילו לא אחר שטבל, כי אתם סבורים, שמשמעות הכתוב היא לאסור את טבול יום של זב להכנס למחנה לוייה.

אלא מעתה, לשיטתכם שאתם דורשים כך את משמעות הכתוב —

גבי נזיר טמא, שנטמא בטומאת מת, **נמי**, **דכתיב** בו לענין הבאת קרבנותיו אחרי שנטהר מטומאתו, את אותו לשון הפסוק כמו בזב [במדבר ו י]:

"וביום השמיני **יבוא שתי תורים אל הכהן אל פתח אהל מועד**"

הרי לדבריכם, יש לדרוש את אותה הדרשה גם בנזיר שנטהר מטומאת מת:

אימתי הוא, הנזיר שנטהר מטומאת מת, **בא** אל פתח אהל מועד כדי להביא את קרבנות טהרתו —

רק **בזמן שטבל** קודם לכן ביום השביעי, **ועשה הערב שמש**, שאז יכול הוא לבוא ביום השמיני אל שער ניקנור, שהוא מחנה לוייה, ולא ביום השביעי, גם לאחר שטבל מטומאת המת, כיון שעדיין הוא מחוסר הערב שמש.

והרי דבר שכזה לא יתכן, ובהכרח שאי מח-א אפשר לדרוש כך את הפסוק! כי:

מכדי, הרי **שערי ניקנור** שלשם בא הנזיר הטמא — **היבא קיימין?** באיזה מחנה הם נמצאים, הרי **בשערי לוייה** הם, שלא הוקדשו בקדושת העזרה!

והרי **התניא**: **טמא מת** — **מותר ליכנס במחנה לוייה!**

ולא טמא מת בלבד, **אלא אפילו מת עצמו** מותר להכניסו למחנה לוייה!

אבל טמא מת, שאינו מחוסר כפרה, מותר לו להיות במחנה לויא אפילו אם לא טבל כלל.

ומוכיח אביי את דבריו, שטבול יום של זב אסור לו להכנס למחנה לויא רק מחמת שבנוסף להיותו טבול יום יש בו את החסרון שהוא מחוסר כיפורים, ולא התירה לו התורה להכנס למחנה לויא אלא ביום השמיני, שכבר אין בו את החסרון של טבול יום, והוא יכול להביא בו את קרבנו.

ואי, הרי אם נאמר כדברינו, ששער ניקנור, במחנה לויא קאי — אמאי קאי קרי ליה, מדוע קורא לו הכתוב בשם "אהל מועד" [כמו שנאמר בנזיר ובזב "ובא לפני ה', אל פתח אהל מועד"]?!

והרי אהל מועד, הוא מקום המקדש עצמו, שהוא מחנה שכינה ולא מחנה לויא!

אלא בהכרח, שכוונת הכתוב, המכנה את שער ניקנור "פתח אהל מועד", על אף שהוא מחנה לויא, היא למימרא, כדי לחדש ולגלות את הדין —

מה התם, למקום המקדש עצמו — מחוסר כפרה לא עייל כלל.

אף למחנה לויא, כמו שער ניקנור — מחוסר כפרה לא עייל!

אך האיסור שלו להכנס למחנה לויא הוא רק בשעה שיש לו חסרון נוסף, שהוא טבול יום, ואינו יכול להביא קרבנו.

ולכן ביום השביעי, אפילו לאחר שטבל, אינו רשאי להכנס למחנה לויא, שלענין זה קראו הכתוב לשער ניקנור "פתח אהל מועד", ללמדנו שלפני היום השמיני, נחשב

שנאמר [שמות יג] "ויקה משה [שהיה לוי] את עצמות יוסף, עמו".

ומאי, ומה היא משמעות הכתוב "עמו"? — שהיה ארונו של יוסף במחציתו של משה, יחד עמו במחנה לויא.

ומוכח מהברייתא הזאת שמותר להכניס את המת עצמו לתוך מחנה לויא, וכל שכו טמא מת מותר לו להיות שם!

ומוכיח מכאן אביי שגם לגבי זב אין לדרוש את הפסוק כמו שהם דרשו אותו.

אלא אמר אביי:

[לפי גירסת התוספות והרא"ש] —

טבול יום של זב — לאו כזב דמי, ולכן מצד היותו "טבול יום" גרידא, הוא היה צריך להיות מותר להכנס למחנה לויא, כמו טמא מת.

ואפילו הכי, אסור הוא להכנס למחנה לויא ביום השביעי, עד היום השמיני, כיון דמחוסר כפרה הוא, בנוסף להיותו "טבול יום".

לפי שעדיין לא הגיע הזמן שהוא יכול להביא את קרבנו ולהתכפר בו, שזה הוא יכול לעשות רק ביום השמיני, וכמו שמפורש בכתוב.

ולכן לא עייל למחנה לויא גם לאחר שטבל ביום השביעי, ולגבי זה דינו הוא כזב. אבל ביום השמיני, שהוא ראוי להתכפר בו, וכבר אינו טבול יום, מותר הוא להכנס למחנה לויא.

חלות בלולות בשמן, ו[עשר] ריקי מצות [אינם בלולים בשמן, אלא] משוחים בשמן, [ושיעור השמן לחלות ולריקים רביעית הלוג, והוא הלכה למשה מסיני], ומנחתם ונסכיהם. והקריב הכהן לפני ה', ועשה את חטאתו ואת עולתו. ואת האיל יעשה זבח שלמים לה' על סל המצות [ישחט את השלמים על מנת לקדש את הלחם], ועשה הכהן את מנחתו ואת נסכו.

תגלחת הנזיר:

"וגלח הנזיר פתח אוהל מועד את ראש נזרו, ולקח את שער ראש נזרו, ונתן על האש אשר תחת זבח השלמים".

תנופה:

"ולקח הכהן את הזרוע בשלה מן האיל, וחלת מצה אחת מן הסל, וריק מצה אחד, ונתן על כפי הנזיר אחר התגלחו את נזרו. והניף אותם הכהן תנופה לפני ה', קודש הוא לכהן על חזה התנופה ועל שוק התרומה —

ואחר ישתה הנזיר יין".

ודינים אלו מתבארים במשניות שלפנינו.

מתניתין:

תגלחת (1) הטהרה, כיצד? —

היה הנזיר מביא (2) שלש בהמות לקרבן:

פתח זה עבור טבול יום שהוא גם מחוסר כיפורים, כמו אהל מועד, שאסור למחוסר כיפורים להכנס.

אבל ביום השמיני, כשחדל להיות טבול יום, והוא ראוי להביא קרבנו, מותר לו להכנס למחנה לוי ולהביא קרבנו, על אף שהוא עדיין מחוסר כיפורים, ואסור לו להכנס למקדש.

ומבאר עתה הגמרא, מנין שלמחוסר כיפורים, אפילו לאחר שטבל והעריב שמשו, אסור להכנס למקדש:

והתם, למקדש עצמן, מנלן שאסור למחוסר כיפורים להכנס?

דתניא: נאמר בפרשת חוקת:

"שמא יהיה" — לרבות טבול יום, שאסור לו להכנס למקדש, אם כי הוא מותר להכנס למחנה לוי.

"עוד טומאתו בו" — לרבות מחוסר כפרה, שעל אף שטבל כבר אתמול, ושוב איננו טבול יום, אסור לו להכנס למקדש.

כתוב בפרשת נזיר:

קרבנות הנזיר:

"וזאת תורת הנזיר, ביום מלאת ימי נזרו, יביא אותו [את עצמו] אל פתח אוהל מועד. והקריב את קרבנו לה', כבש בן שנתו תמים אחד לעולה, וכבשה אחת בת שנתה תמימה לחטאת, ואיל אחד תמים לשלמים. וסל מצות סולת [עשר]

2. וזמן ההבאה, אם הוא ביום מלאת ימי נזרו או יום לאחר מלאת ימי נזרו, ודינו לכתחילה

1. כל מעשה הנזיר במלאת ימי נזרו נקראת "תגלחת הטהרה".

ושוחט את השלמים תחילה, (4) ומגלח עליהם, כלומר: כיון שזרק את דם השלמים הרי הוא מגלח, (5) דברי רבי יהודה.

כבשה אחת בת שנתה לחטאת; כבש בן שנתו לעולה, ואיל אחד לשלמים. (3)

"עולה וחטאת לשלמים", וכן הבינו כמה אחרונים הביאם ב"ארזי הלבנון", וכן נראה מלשון ה"לחם משנה" [נזירות ח ב]; אך הביא ב"ארזי הלבנון" שם, שמדברי הראשונים נראה, שקושייתם היא על לשון הכתוב.

5@89 @99אף שלשון המשנה משמע בפשיטות, שמגלח מיד אחר השחיטה, ואינו ממתין עד הזריקה, וכן משמע מלשון פירוש המשניות להרמב"ם; מכל מקום כתב ה"מנחת חינוך" במצוה שעז [אות יג בנדמ"ח], שמגלח אחר הזריקה, [וראה דברי ה"מנחת חינוך" במצוה שסח אות ז בנדמ"ח], וכן מבואר בתוספות פסחים פא ב, והביאו ראה מן המשנה לקמן מו ב, והוא לפי פירוש התוספות במשנה שם, ולקמן מו ב בהערות, יבואר.

וראה עוד בתוספות לקמן מז א ד"ה ונטמא, שלפי רבי אליעזר, כיון שלא הותרו איסורי הנזירות אלא עד אחר המעשים כולם, אף אינו מגלח אלא אחר כל המעשים, וביאר ה"חזון איש" סימן קמא ד ד"ה מ"ה ב, שדעתם היא, שאי אפשר לגלח עד שלא הותר הנזיר מאיסוריו, וכיון שלדעת רבי אליעזר לא הותר מאיסורי הנזירות עד אחר המעשים כולם, כמבואר לקמן מו א, ממילא אינו מגלח קודם לזה, [וראה שם, שמצד הסברא רצה לומר לא כן, ומצות תגלחת אינה צריכה היתר איסור התגלחת]; ולפי זה בהכרח שלשיטת חכמים אינו מגלח עד שייזרק הדם, שהזריקה היא המתרת את איסורי הנזיר, כמבואר במשנה לקמן מו א: "כיון שזרק עליו אחד מן הדמים, הותר הנזיר לשתות ביין וליטמא למתים"; וראה עוד ב"באר משה" על

ובדיעבד, מתבאר במשנה לעיל טז א, ובסוגיית הגמרא בדף ה ודף ו, ונחלקו בו רב מתנא ובר פדא, ראה שם.

3. והוא נקרא בכל מקום: "איל נזיר" או "שלמי נזיר".

4. א. כן היא שיטת התוספות והרא"ש בהבנת שיטת רבי יהודה; וכן פירש המאירי, והוסיף: ואף על פי שבכל מקום חטאת קודמת [והיה לנו להקדימה וכסברת רבי אלעזר], בזו שלמים עיקר, ששערו משתלח תחת דוד של שלמים. והתוספות ביארו את הטעם שהוא מקדים את השלמים, משום דדרשינן בגמרא: "וגלח פתח אוהל מועד", במה שנאמר בו "אהל מועד", דהיינו שלמים שנאמר בהם "ושחטו פתח אוהל מועד", ואחרי שאמר הכתוב שעל השלמים יגלח, דין הוא שיקדים אותם.

אבל בשיטת הרמב"ם כתבו ה"תוספות יום טוב" וה"לחם משנה" שהוא מפרש באופן אחר, והוא מקדים את החטאת אף לרבי יהודה, ויובאו דבריהם בהערה בהמשך המשנה, וראה עוד ברא"ש לעיל כח ב דמבואר בדבריו, שלדעת רבי יהודה הרי הוא מקדים את החטאת כסדר הקרבנות שבמשנה, וזה סותר לדבריו כאן שהוא מקדים את השלמים.

ב. הקשו התוספות לפי שיטתם: "אם כן - שהוא מקדים את השלמים - למה הקדים חטאת ועולה לשלמים"; וממה שכתבו התוספות: "הקדים חטאת ועולה לשלמים" משמע שכוונתם להקשות על לשון התנא, ולא על לשון הכתוב, וכפי שהיה נראה מפשטות לשונם, שהרי הכתוב הקדים עולה לחטאת, והיה להם לומר:

רבי אלעזר (6) אומר:

ואם גילח על אחד משלשתן, כלומר: אם גילח על קרבן אחר משלשת הקרבנות שהוא מביא — יצא. (8)

רבן שמעון בן גמליאל אומר:

אם הביא שלש בהמות — כבשה כבש ואיל

לא היה מגלח אלא על החטאת, כלומר: היה מקדים את החטאת ומגלח עליו, כיון שהחטאת קודמת בכל מקום, ודין הוא שיגלח על הראשון. (7)

חטאת ועולה לשלמים, ופירש רש"י, שהחטאת נלמדת מן השלמים שהוא מגלח עליהם, וכן מבואר בתוספות לעיל כח ב ד"ה דתנן, ואם כן משמע שגם לרבי יהודה נאמרה בבא זו; ויש לדון לשיטת רבי אלעזר: אם הוא משום היקישא דעולה ושלמים לחטאת, או שמא לפי מה שכתב הרא"ש בטעמו ש"דין הוא שיגלח על הראשון", אם כן ממילא משמע שאם הקדים קרבן אחר יגלח עליו, וראה ב"תוספות יום טוב".

ב. לא נתבאר בדברי התוספות והרא"ש, מנין לנו שהוא מגלח לכתחילה על אחד מן הקרבנות, אף על פי שבכתוב מבוארת מצות התגלחת אחר כל הקרבנות, וראה היטב ב"חזון איש" נשים סימן קמא ד, ד"ה מ"ה ב.

ג. לשון רש"י בזבחים נה א ד"ה ואם גילח על אחת משלשתן יצא, הוא: וחטאת הוא דילפא משלמים [שאף אם גילח עליה - יצא], מה איל נזיר אם הביאו יחידי בלא חטאת ועולה - יצא, דכתיב "ואחר ישתה הנזיר יין" ואמר מר בספרי "אחר מעשה יחידי", והיינו שלמים, שעיקר תגלחתו של נזיר תלויה בשלמיו, שהרי הוזהקו לו לשלח שערו תחת הדוד, כדכתיב "על האש אשר תחת זבח השלמים", ותניא בספרי: "וגלח הנזיר פתח אוהל מועד [דהיינו שלמים]", וכמה דברים מיוחדים יש ללמוד בשיטת רש"י מדבריו שם, וראה עוד רש"י מנחות ה א ד"ה על אחת.

ד. הרמב"ם [נזירות ח ב] פסק: ושוחט החטאת תחילה, ואחר כך העולה, ואחר כך השלמים, ואחר כך מגלח, ואם גילח אחר

התוספות לעיל כח ב ד"ה דתנן, וראה הערה בעמוד זה בשם רש"י בזבחים נה א, וראה עוד רש"י במנחות ה א ד"ה על אחת.

6. יש נוסחאות [הובאו ב"קרבן אורה"], שגורסים "רבי אלעזר" ולא "רבי אלעזר", ולפי מה שכתבו התוספות לקמן מז א שהובאו לעיל בהערה, אי אפשר לגרוס "רבי אלעזר", שהרי צריך לדעתו להמתין עד שיביא את כל הקרבנות, ואילו כאן מבואר - לדעת רוב המפרשים - שמקדים את החטאת ומגלח עליה; וראה עוד בזה בהערה לקמן.

7. נתבאר על פי הרא"ש, וסברא זו מבוארת גם בדברי רבי מאיר, שהרי ממה שאמר הכתוב שהוא מגלח על השלמים, מזה אנו לומדים שהוא מקדים אותם, וכמו שכתבו התוספות והרא"ש לעיל; וכדעת הרא"ש שלפי רבי אלעזר הוא מקדים את החטאת ומגלח עליה, הבינו גם שאר המפרשים האחרונים, וכן משמע בתוספות ד"ה בשלמים הכתוב מדבר; אבל דעת המאירי היא, שאינו מגלח - לרבי אלעזר - אלא על השלמים שמביא בסוף [ויובאו דבריו בהערה לקמן].

8. א. לא ביארו התוספות והרא"ש, לדעת מי נאמרה בבא זו: אם לדעת רבי יהודה, או רבי אלעזר, או שניהם, וב"תוספות יום טוב" מבואר, שהוא לכולי עלמא, וראה שם. ובגמרא זבחים נה א, נלמד דין זה מהיקש

גמרא:

שנינו במשנה: ושוחט את השלמים ומגלח עליהם דברי רבי יהודה:

תנו רבנן:

כתוב בפרשת נזיר: "וגלח הנזיר פתח אוהל מועד את ראש נזרו", מה תלמוד לומר "פתח אוהל מועד"? –

בשלמים הכתוב מדבר, ללמד שעל השלמים יגלח –

— ולא פירש בשעת הקדשם איזה לחטאת ואיזה לעולה ואיזה לשלמים, אלא שהקדישם סתם לקרבנות נזירותו: (9)

הכבשה, שהיא הבהמה הראויה לחטאת – תקרב הטאת.

הכבש, שהוא הבהמה הראויה לעולה – תקרב (10) עולה.

האיל שהוא הבהמה הראויה לשלמים – תקרב שלמים.

ביאור המאירי], למה הוא מגלח לכתחילה אחר כל הקרבנות: אם משום שנאמר "פתח אוהל מועד", דהיינו שלמים הבאים בסוף, או שמא לא נאמרה דרשה זו אלא אליבא דרבי יהודה, וטעם הגילוח אחר כל הקרבנות הוא משום שכתורה כתובה מצות התגלחת אחר כל הקרבנות; ועוד, שהרי שיטת הרמב"ם היא - כפי שהובאה שיטתו לקמן במשנה מה ב - שהנזיר אסור בכל איסורי נזיר עד אחר כל המעשים כולם [למצוה ולא לעיכובא], ואם כן אינו יכול לגלח עד אחר הבאת כל הקרבנות, כסברת התוספות לקמן מז א לפי רבי אליעזר הסובר שכל המעשים כולם מעכבים בהיתר איסורי הנזירות, [הובא בהערה לעיל].

ושיטת המאירי היא, שהוא נלמד מ"פתח אוהל מועד", כמבואר בדבריו בהמשך הענין, ראה שם היטב.

9. לשון הרא"ש הוא: אף על גב שכל הקרבנות צריך שיקרא להם הבעלים שם, הכא לא צריך, אלא אחר שאמר "אלו לנזירות" הוי כאילו קרא שם לכל אחד ואחד, שהכבשה אינה ראויה וכו'.

10. בהמה לשון נקיבה הוא, וכיון שאמר הביא שלש "בהמות", לכן אמר "תקרב", אף שהעולה

ששחט החטאת או העולה, יצא; וראה ב"כסף משנה" שהקשה על הרמב"ם, שזה דלא כמאן, כי לפי רבי מאיר צריך להקדים את השלמים, ולפי רבי יהודה מגלח על החטאת, ואילו הרמב"ם כתב שמגלח אחר שלשתן, וראה מה שכתב ה"כסף משנה", שהרמב"ם בחר לו דרך שלישית, וכתב ה"משנה למלך" שהם דברים תמוהים, וה"לחם משנה" כתב עליו ש"הרחיב דעתו".

וכתבו ה"לחם משנה" וה"תוספות יום טוב", והסכים עמהם ה"משנה למלך", וכן כתב ב"קרן אורה", שהרמב"ם מבאר כך את דעתו של רבי יהודה, וכבר הובא לעיל שכן נראה מדברי הרא"ש בדף כח ב, ושלא כדבריו כאן.

אבל יש לומר בדעתו שהוא פוסק כרבי אלעזר, וכפירוש המאירי שכתב: "לא היה מגלח אלא על החטאת, שהחטאת קודמת בכל מקום, ואפילו חטאת העוף לעולת בהמה וכו', והילכך שוחט את החטאת תחילה, ואחר כך העולה ואחר כך השלמים, וכן הלכה, ואחר כך מגלח, רצה לומר אחר שחיטת שלשתן, ואם גילח על אחת משלשתן, רצה לומר אחר החטאת [הראשונה] או אחר העולה [השנייה] יצא", וזה הוא כמו פסק הרמב"ם.

והיה מקום להסתפק לדעת רבי אלעזר [לפי

כיון שנאמר בשלמים: "ושחטו פתח אוהל מועד".⁽¹¹⁾

ומפרש התנא מניין לו זאת:

מניין אתה אומר שבשלמים הכתוב מדבר, ולומר שיגלח על השלמים?

או אינו אלא לומר שיגלח פתח אוהל מועד ממש!?

אמרת [אמור מעצמך]: אם כן, דרך בזיון הוא.⁽¹²⁾

רבי יאשיה אומר: אינו צריך ללמוד מן הסברא, שאין לו לגלח פתח אוהל מועד:⁽¹³⁾

כי הרי אמרה תורה: "ולא תעלה במעלות על מזבחי, אשר [כדי ש]לא תגלה ערותך עליו". דהיינו, אין זה לכבוד המזבח, שתהיה ערוה גלויה נגדו.

ואם אמרה כן התורה במי שהולך לעבוד עבודה, ואין זה כל כך דרך בזיון, קל וחומר שנאמר כן בגילוח.

רבי (14) יצחק אומר: אינו צריך ללמוד מכל זה שאינו מגלח פתח אוהל מועד ממש:

כי הרי הוא אומר: "ולקח את שער ראש נורו ונתן על האש אשר תחת זבח השלמים" —

ומשמע: מי שאינו מחוסר אלא לקיחה ונתינה. כלומר: קרוב הוא בשעת גילוח לאש שתחת זבח השלמים, ואינו צריך אלא לקיחת השער, ונתינתו תחת האש.

יצא זה — המגלח פתח אוהל מועד — שאם מבשל הוא את שלמיו בעיר ירושלים, הרי הוא מחוסר לקיחה של השיער, הבאה ממקום גילוחו פתח אוהל מועד, ונתינה תחת האש.⁽¹⁵⁾

ומכאן למדנו שלא אמרה תורה לגלח פתח אוהל מועד, אלא כוונת התורה לומר, שיגלח על השלמים שנאמר בהם "פתח אוהל מועד".

אבא חנן אומר משום רבי אליעזר פירוש אחר בפסוק:

והשלמים זכרים הם.

11. ראה ברש"י זכחים נה א ד"ה ואם גילה, שכתב טעם נוסף שהוא מגלח על השלמים, הובא בהערה לעיל.

12. הגר"א הגיה בגמרא, ומדברי התוספות מבואר שלא הגיהו, ועל כן הושארה הנוסחא כפי שהיא.

13. כתבו התוספות: ובספרי אין הגירסא "רבי יאשיה אומר", אלא כל זה מדברי תנא קמא, והכי איתא התם: "או אינו אלא פתח אוהל מועד

ממש, אמרת, אם כן הרי זה דרך בזיון, או אינו אלא ממש, [כלומר: דאין להוציא מכח סברא את הפסוק ממשמעו], הרי הוא אומר "לא תעלה במעלות" קל וחומר לדרך בזיון", והגר"א הגיה בגמרא כדברי הספרי.

14. בגמרא שלפנינו יש כאן תוספת, והגר"א מחקו, וכן מוכח בתוספות שאין גורסים זה, וגם לא מצאנו בשום מקום שתביא הגמרא מדרש.

15. הקשה הרא"ש: תמיה לי, ומניין שאינו מבשלו פתח אוהל מועד!?

פּרַחֵי כַהוֹנָה הַנְּמַצְאִים שֶׁם, וּלְכֵן מְגַלַּחַת הַיָּא כַּמְדִּינָה בַּמְקוֹם צְנוּעַ, וְלֹא יִרְאוּה פּרַחֵי כַהוֹנָה.

אָמְרוּ לוֹ חַכְמִים לְרַבִּי שֶׁמְעוֹן שְׁזוּרִי:

לְדַבְרִיךָ — פּוֹטָה תּוֹכִיחַ, כְּלוֹמֵר: סוֹטָה תּוֹכִיחַ שְׁלֹא כְּדַבְרִיךָ:

דַּכְּתִיב בָּהּ: "וְהַעֲמִידָה לִפְנֵי ה'", וְהֵינּוּ שֶׁמְעַמִּידָה בְּשַׁעַר נִיקְנוֹר, וְלֹא חֵיִישִׁינָן שְׁמַא יִתְנַרְוּ בָּהּ פּרַחֵי כַהוֹנָה.

אָמַר לְהֵן:

אֵינוּ דוֹמָה, כִּי זֶה — הַנְּזִירָה — כּוֹחֶלֶת אֵת עֵינֵיהָ וּפּוֹקֶסֶת [קוֹלְעֶת] אֵת שַׁעְרָה.

וְאֵילוּ זֶה — הַסּוֹטָה — אֵינָה כּוֹחֶלֶת וּפּוֹקֶסֶת, אֲלֵא עוֹמְדַת שֶׁם דֶּרֶךְ נִיוּל, וְכִמוּ שֶׁשְׁנֵינוּ [סוֹטָה ז ב]: "וְאַחַר כֵּךְ מְבִיא חֶבֶל מִצְרֵי וְקוֹשְׁרוֹ לְמַעֲלָה מִדִּידֵיהָ".⁽¹⁾

זֶה שֶׁאָמַר הַכְּתוּב "וְגִלַּח הַנְּזִיר פֶּתַח אוֹהֶל מוֹעֵד", שֶׁבַּהֲכֹרַח אֵין הַכּוֹוֹנָה כְּפִשּׁוּטוֹ כִּי דַבֵּר פִּשּׁוּט הוּא, שֶׁהָרִי דֶּרֶךְ בְּזִיוֹן הוּא, לְלַמֵּד הוּא בֹּא:

כֹּל שֶׁאֵין פֶּתַח אוֹהֶל מוֹעֵד⁽¹⁶⁾ פֶּתַח, אֵינוּ מְגַלַּח.⁽¹⁷⁾

רַבִּי שֶׁמְעוֹן שְׁזוּרִי אָמַר:

זֶה שֶׁאָמַר הַכְּתוּב: "וְגִלַּח הַנְּזִיר פֶּתַח אוֹהֶל מוֹעֵד", הוּא כְּפִשּׁוּטוֹ, שִׁיגִלַּח פֶּתַח אוֹהֶל מוֹעֵד.⁽¹⁸⁾

וְמָה שֶׁאָמַר הַכְּתוּב "וְגִלַּח הַנְּזִיר פֶּתַח אוֹהֶל מוֹעֵד", וְלֹא אָמַר: "וְגִלַּח פֶּתַח אוֹהֶל מוֹעֵד אֵת רֹאשׁ נְזוּרוֹ", הוּא בֹּא לְלַמֵּד שֶׁהַנְּזִיר בְּלִבְד מְגַלַּח פֶּתַח אוֹהֶל מוֹעֵד, וְלֹא נְזִירָה מְגַלַּחַת פֶּתַח אוֹהֶל מוֹעֵד.

וְטַעַם הַכְּתוּב הוּא, מִשּׁוּם שֶׁאֵם תְּגַלַּח הַנְּזִירָה בְּפֶתַח אוֹהֶל מוֹעֵד, יֵשׁ לְחוּשׁ שְׁמַא יִתְנַרְוּ בָּהּ

וּלְפִי מָה שֶׁכְּתַבּוּ תּוֹסֵפוֹת [לְקַמֵּן מִז א, הוֹבָא לְעֵיל בְּהַעֲרָה], שֶׁלְדַעַת רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אֵינוּ מְגַלַּח אֲלֵא כִּשְׁהַקְרִיב כֹּל הַקְּרִבּוֹת כּוֹלֵם, אִם כֵּן יֵשׁ לּוֹמֵר דְּרַבִּי אֲלִיעֶזֶר לְשִׁיטְתּוֹ [אָף אִם נִגְרוֹס בְּמִשְׁנָה "רַבִּי אֲלִיעֶזֶר"], שֶׁהָרִי אֵי אֲפֻשֵׁר לְפָרֵשׁ שֶׁכְּתוּב בֹּא לּוֹמֵר שֶׁהוּא מְגַלַּח עַל הַשְּׁלֵמִים, כִּי מִמָּה נִפְשֵׁךְ, אִם הֵבִיאֵם בְּאַחְרוֹנָה אֵין צְרִיךְ כְּתוּב לְזֶה, וְאִם הֵבִיאֵם תַּחֲלִילָה הָרִי אֵינוּ מְגַלַּח עֲלֵיהֶם, וְלָכֵן פִּירֵשׁ, שֶׁהַכְּתוּב בֹּא לּוֹמֵר שִׁיגִלַּח בְּזִמְן שֶׁאוֹהֶל מוֹעֵד פֶּתוּחַ.

18. עַל פִּי פִירוּשׁ הַרַא"שׁ, רֵאָה שֶׁם; וּב"קֶרֶן אוֹרָה" כְּתַב שֶׁאֵינוּ מוֹכְרַת, רֵאָה שֶׁם.

1. כֵּן כְּתַבּוּ הַתּוֹסֵפוֹת; וְרֵאָה עוֹד בְּמִשְׁנָה שֶׁם: "הֵיחָה מִתְּכֶסָה בְּלַבְנִים מְכֶסָה בְּשַׁחְוִירִים, הֵיחָה

16. בְּרַמְב"ם [נְזִירוֹת ח ג] מְבֹאֵר, דֵּהֵינּוּ פֶּתַח הַעֲזֵרָה, וְה"מִנְחַת חִינּוּךְ" בְּמִצְוַה שַׁעַז [אוֹת יג בְּנִדְמ"ח], תִּמָּה עַל זֶה, כִּי "פֶּתַח אוֹהֶל מוֹעֵד" בְּכֹל מְקוֹם הֵינּוּ דִלְתוֹת הַהֵיכָל וְלֹא דִלְתוֹת הַעֲזֵרָה.

17. לְפִי הַנּוֹסַחאוֹת הַגְּרוֹסִים בְּמִשְׁנָה: "רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אָמַר לֹא הִיָּה מְגַלַּח אֲלֵא עַל הַחֲטָאֵת", לְכַאוּרָה נִרְאָה שֶׁרַבִּי אֲלִיעֶזֶר לְטַעְמִיָּה שֶׁאֵינוּ דוֹרֵשׁ "פֶּתַח אוֹהֶל מוֹעֵד" לְגִילּוּחַ עַל הַשְּׁלֵמִים, וְלָכֵן פִּירֵשׁ אֵת הַפְּסוּק בְּאוֹפֵן אַחֵר, קֶרֶן אוֹרָה; וְכֵן מְבֹאֵר בְּפִירוּשׁ הַרַא"שׁ, שֶׁשְׁתַּנָּא זֶה סוֹבֵר שֶׁאֵינוּ מְגַלַּח אֲלֵא עַל הַחֲטָאֵת; [וְרֵאָה שֶׁם ב"קֶרֶן אוֹרָה" מָה שֶׁהָעִיר בְּזֶה מְדַבְּרֵי הַרַמְב"ם; וְדַבְּרֵי בְּזֶה תְּלוּיִים בְּהַבְנַת שִׁיטַת הַרַמְב"ם שֶׁנִּזְכְּרָה בְּהַעֲרָה לְעֵיל].